

PREFACI

JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS,

PRESIDENT DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

A començament de l'any 2017, Joan Rigol, antic president del Parlament de Catalunya (1999-2003), em va visitar i em va fer una proposta que vaig acceptar immediatament. Em suggerí que seria pertinent que l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) fes una aportació breu, concisa i fonamentada de com creien els seus experts en diferents camps de la ciència i el coneixement que caldria que fos la Catalunya del demà.

Estem tots molt capficats a poder posar en pràctica el dret a decidir que té el poble de Catalunya, venia a dir el president Rigol, i potser no hem prestat prou atenció a com ha de ser aquest estat que somiem. Quines millores, quines reformes ens caldran que el facin més acollidor, més culte, més net, més eficient que el país que ara tenim? Quins valors haurem de tenir presents i quins objectius ens haurem de plantejar per a fer realitat tot allò que desitgem d'una Catalunya diferent, homologable en tots els aspectes als estats capdavanters d'Europa? I, en el supòsit que Catalunya no acabi esdevenint un estat, quins canvis caldrà també posar en marxa per a resoldre les mancances que ara té, en un marc polític no gaire diferent de l'actual?

El cert és que, en els darrers temps, des de les sales de conferències, des dels diaris i altres mitjans, des de molts llibres i documentals, no han faltat les propostes de com hauria de ser la Catalunya de demà. Moltes d'aquestes aproximacions han estat polítiques, socials i econòmiques; d'altres han posat l'èmfasi en altres sectors de la vida quotidiana d'un país com el nostre.

8

L'Institut també hi ha dit la seva, en diferents ocasions. Per exemple, va promoure amb Òmnium Cultural una sèrie de reflexions que quedaren plasmades en el volum *Qüestions d'estat. Reflexions per al país del futur* (2014)¹ i que han estat recollides al web de l'IEC sota aquest epígraf. També al web de l'IEC, s'hi poden trobar els documents i els vídeos de les jornades *Sobirania i drets de les nacions* (2012-2013) i *Perspectives d'estat. Una visió crítica* (2015). L'IEC ha publicat també *Per una ètica pública a Catalunya. Implicacions ètiques i socials de la ciència i la tecnologia* (2016),² que afegeix reflexions ètiques a les consideracions polítiques i d'altra mena que s'agrupen en els treballs esmentats. No cal dir que diverses monografies sobre ensenyament, economia, sanitat, etc., han sortit també de la ploma de membres de l'Institut, i algunes han fet una anàlisi aprofundida i han aportat recomanacions importants (esmentaré aquí només *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XXI*, de 2016).³ Aquest és el vessant social i de país de l'Institut, que conviu sense problemes amb el vessant científic i d'estudi, i que el caracteritza des de fa més d'un segle.

Però la demanda del president Rigol era més concreta: uns textos breus, que abordessin una gamma d'aspectes diversos, que incidissin en allò que caldria

1. Albert BOTRAN, Rosa FRANQUESA i Montserrat GIMENO (ed.), *Qüestions d'estat: Reflexions per al país del futur*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans i Òmnium Cultural, 2014.

2. Josep AMAT (dir.), Josep M. ESQUIROL (coord.), *Per una ètica pública a Catalunya: Implicacions ètiques i socials de la ciència i la tecnologia*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2016.

3. Salvador GINER i Oriol HOMS (dir.), *Raó de Catalunya: La societat catalana al segle XXI*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans i Enciclopèdia Catalana, 2016.

fer per a assolir un país en el qual valgués la pena viure i treballar. Textos gairebé telegràfics, que poguessin ser tinguts en compte per qui tinguéssin la responsabilitat d'establir les noves lleis —i la constitució— que regirien el país que volem.

El volum present és el resultat d'aquest treball. L'han elaborat una vintena de membres de l'Institut, principalment els que ja van aportar les seves idees a *Qüestions d'estat*, als quals s'han afegit d'altres igualment experts en els seus àmbits concrets, igualment preocupats pel futur del país. No tots els àmbits possibles han estat coberts (per exemple, no es parla específicament d'agricultura, comerç o turisme), però ho han estat els més importants, aquells que entenem que constitueixen la bastida principal que haurà de permetre la construcció del nou país. Els àmbits no tractats aquí ho han estat en alguns dels treballs esmentats més amunt, i a ells ens remetem.

Tots els autors hem fet les nostres aportacions amb l'objectiu de ser útils a Catalunya, de suggerir actuacions i objectius necessaris i assolibles, d'ajudar a forjar un país digne de figurar entre els més estables i pròspers d'Europa i del món. Tant de bo aquestes actuacions i aquests objectius es puguin dur a terme. Catalunya, i els catalans, ens ho mereixem.